

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3470

Vragen van het lid **Van Esch** (PvdD) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het gebrek aan vegetarische en veganistische maaltijden in zorginstellingen* (ingezonden 1 juni 2022).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Ooijen** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 8 juli 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3225.

Vraag 1

Kent u het bericht «Geen vegetarisch of veganistisch eten in het verpleeghuis? Ook daar is nu een meldpunt voor»? Bent u eveneens bekend met de petities van de Nederlandse Vereniging voor Veganisme (NVV) en de Vegetariërsbond, die samen veertienduizend keer ondertekend zijn?¹

Antwoord 1

Ja, ik ken het bericht. De NVV heeft hun petitie op 31 mei persoonlijk overhandigd op het ministerie.

Vraag 2

Herkent u het signaal dat het moeilijk is om aan een gezonde vegetarische of veganistische maaltijd te komen in een ziekenhuis, verpleeghuis, verzorgingshuis of revalidatiecentrum?

Antwoord 2

Ik herken dit signaal gedeeltelijk. Het algemene beeld is dat in ziekenhuizen vegetarische maaltijden beschikbaar zijn en dat het aanbod verbetert. Over andere instellingen dan ziekenhuizen heb ik beperkte informatie. Vegetarisch of veganistisch aanbod lijkt tot op heden geen onderwerp van gesprek in de betreffende cliëntraden. Vanuit het project Goede Zorg Proef Je is in 2021 een verkennend onderzoek gedaan naar het veganistische aanbod in ziekenhuizen. Uit interviews met veganisten die in het ziekenhuis hebben gelegen, komt bij het onderzoek naar voren dat men niet tevreden is over het aanbod van veganistische voeding en de kwaliteit hiervan. Uit de gesprekken met diverse ziekenhuizen blijkt dat

¹ Trouw, 31 mei 2022, «Geen vegetarisch of veganistisch eten in het verpleeghuis? Ook daar is nu een meldpunt voor» (<https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/geen-vegetarisch-of-veganistisch-eten-in-het-verpleeghuis-ook-daar-is-nu-een-meldpunt-voor-b31f66fd/>).

hun beleid vaak niet ingesteld is op mensen die volledig plantaardig eten waardoor dit extra organisatie vraagt. Uit het onderzoek blijkt tevens dat de veganistische patiënt geregeld een standaard ziekenhuismaaltijd krijgt waaruit dierlijke producten zijn weggelaten en die niet worden vervangen door een plantaardig alternatief. Hierdoor krijgt de veganistische patiënt geen volwaardige maaltijd en te weinig eiwit binnen.² Dit draagt niet bij aan het herstel en de kwaliteit van leven van de veganistische patiënt. Uit voorlopige resultaten van een recente monitor van het voedingsaanbod bij ziekenhuizen die zijn aangesloten op het project Goede Zorg Proef Je komt naar voren dat het vegetarische en plantaardige aanbod voor zowel patiënt als ziekenhuismedewerker toeneemt.

Vraag 3

Wist u dat slechts 16 procent van de ziekenhuizen in 2020 überhaupt een gezond voedingsaanbod voor patiënten had? Wist u dat slechts 1 procent (één ziekenhuis) in 2020 een gezond voedingsaanbod voor bezoekers en medewerkers had?³

Antwoord 3

Als opdrachtgever voor de voortgangsrapportage van het Nationaal Preventieakkoord van het RIVM ben ik bekend met deze cijfers over het voedingsaanbod in ziekenhuizen. Er werd en wordt hard gewerkt om ook op dit terrein binnen het preventieakkoord stappen te zetten. In 2021 had 20% van de ziekenhuizen (23 van de 117 ziekenhuislocaties) een vernieuwd voedingsconcept voor patiënten dat is doorgevoerd voor het gehele ziekenhuis. Aanvullend daarop is 17% van de ziekenhuizen (20 van de 117 ziekenhuislocaties) actief gestart met pilots of het maken van plannen voor een gezonder voedingsaanbod voor patiënten, deze 20 ziekenhuizen zijn in 2021 mee gaan doen met Goede Zorg Proef Je. Het aantal deelnemers groeit door in 2022. Wat betreft medewerkers en bezoekers had in 2021 6% van de ziekenhuizen (7 van de 117) het restaurant aangepast naar de Richtlijnen Eetomgeving van het Voedingscentrum. 48% van de ziekenhuizen (41 van de 117) heeft pilots of maken plannen voor een gezonder voedingsaanbod volgens de Richtlijnen Eetomgeving voor medewerkers en bezoekers.⁴

Vraag 4

Deelt u de mening dat er extra stappen moeten worden gezet om ervoor te zorgen dat 50 procent van de ziekenhuizen in 2025 en 100 procent van de ziekenhuizen in 2030 een gezond voedingsaanbod heeft, conform de afspraken in het Nationaal Preventieakkoord? Zo ja, welke stappen gaat u zetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Aan de doelstelling uit het Nationaal Preventieakkoord die u noemt, hebben onder andere de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen en de Alliantie Voeding in de Zorg zich geëngageerd. VWS ondersteunt via subsidie aan het project Goede Zorg Proef Je kennisontwikkeling en -verspreiding en netwerkvorming met als doel stevige impuls te geven aan een gezonder voedingsaanbod voor patiënt, medewerker en bezoeker in ziekenhuizen en andere zorginstellingen. Uit de cijfers bij antwoord 3 concludeer ik dat de ziekenhuizen op de goede weg zijn om zeker voor patiënten in 2025 in 50% van de ziekenhuizen gezond aanbod te hebben. De bewustwording groeit en er is een beweging op gang gebracht. Dit gaat gestaag, met een aanpak die erop gericht is dat de aandacht voor gezond voedingsaanbod structureel beklijft als onderdeel van het beleid van een ziekenhuis of zorginstelling. Het voedingsaanbod is onderdeel van de kwaliteit van zorg en valt onder de verantwoordelijkheid van de zorginstelling zelf. Ik blijft het onderwerp onder de aandacht brengen maar acht het niet nodig nu extra stappen te zetten.

² <https://www.alliantievoeding.nl/kennis-en-media/bestanden/342>.

³ Kamerstuk 32 793, nr. 557 (p. 39–40).

⁴ Bron: Goede Zorg Proef Je, binnenkort gepubliceerd in Voortgangsrapportage Nationaal Preventieakkoord over 2021, RIVM 2022.

Vraag 5

Bent u bereid om daarbij specifiek aandacht te besteden aan een gezond voedingsaanbod voor vegetariërs en veganisten?

Antwoord 5

Mijn insteek is dat mensen in een ziekenhuis of andere zorginstelling gezond moeten kunnen eten. Het lijkt mij redelijk dat hierbij tot op zekere hoogte ook rekening kan worden gehouden met dieetwensen. Hierbij mag het belang van een volwaardige voeding en daarmee -zeker in de zorg- het belang van ook kwalitatief voldoende eiwit niet uit het oog worden verloren. De Richtlijn Eetomgevingen van het Voedingscentrum is gebaseerd op de Schijf van Vijf en vormt de basis voor het gezonder maken van het voedingsaanbod in ziekenhuizen en andere zorginstellingen. Een verschuiving naar een meer plantaardig voedingspatroon is onderdeel van deze richtlijn. Een voedingspatroon volgens de Schijf van Vijf impliceert, ten opzichte van de gemiddelde huidige consumptie in Nederland, een verschuiving naar meer plantaardige voeding. Het signaal van de NVV en Vegetariërsbond geef ik mee aan de uitvoerders van het Project Goede Zorg Proef Je.

Vraag 6

Bent u bereid ook met andere zorginstellingen afspraken te maken over een gezond voedingsaanbod, met specifieke aandacht voor vegetarische en veganistische maaltijden? Zo ja, hoe gaat u dit aanpakken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Het project Goede Zorg Proef Je bereikt ook andere zorginstellingen dan ziekenhuizen, bijvoorbeeld instellingen voor revalidatie en GGZ. De tools in Goede Zorg Proef Je, die ontwikkeld zijn voor en met het ziekenhuis, zijn soms direct bruikbaar voor andere zorginstellingen. Andere tools worden meer op maat gemaakt, afhankelijk van de setting of ziekte specifieke aanbevelingen. Er is nog veel ruimte om in het algemeen het aanbod gezonder en duurzamer te maken en het eetplezier en de ambiance te verbeteren. De komende tijd wordt via het project ingezet op het vergroten van het bereik, het verhogen van draagvlak voor gezonde en duurzame voeding en de implementatie van tools bij deze zorginstellingen. In 2021 hadden twee revalidatie-instellingen een gezond voedingsaanbod. 21% van de revalidatie instellingen (8 van de 37) werk(t)en aan een gezond voedingsaanbod en zetten zich actief in op de voedingstransitie via het Goede Zorg Proef Je revalidatienetwerk dat in 2021 is gestart. In 2021 was één GGZ-instelling bezig om een visie op voeding te ontwikkelen. Intussen zijn een vijftal GGZ-instellingen en de Nederlandse GGZ samen met Goede Zorg Proef Je actief om een visie op gezonde voeding te ontwikkelen voor de GGZ, inclusief het gezonder maken van het aanbod daar. Daarnaast is er contact met een vijftal geriatrische revalidatie instellingen dat het aanbod gezonder wil maken.